Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 28.8.2026

Hätäkeskuslaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Hätäkeskuslaitokselta kirjallista lausuntoa ja asiantuntijaa kuultavaksi asiassa HE 139/2026 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta. Hätäkeskuslaitos haluaa lausunnossaan korostaa seuraavia asioita.

Turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset ovat sellaisia, joiden perusteella on ehdottoman tärkeää varmistaa väestön varoittaminen mahdollisimman tehokkaasti. Tämä edellyttää uusimpien teknologioiden käyttöä sekä vaaratiedottamisen monikanavaisuutta. Solulähetykseen (Cell Broadcast -teknologia) perustuva järjestelmä mahdollistaa kohdennetun vaaratiedotteen antamisen joustavasti vain valittujen tukiasemien kuuluvuusalueella oleviin puhelimiin. Kuuluvuusalueen vastaanottajan puhelimessa ei tarvitse olla mitään erillisiä sovelluksia vaan vaaratiedote tulee läpi kaikkiin tukiasemien kuuluvuusalueella oleviin puhelimiin automaattisesti ja pakotettuna. Ne tulevat myös niihin puhelimiin, jotka vaaratiedotteen antamisen jälkeen tulevat kuuluvuusalueelle aina siihen saakka, kunnes vaaratiedote puretaan. Nykyiset vaaratiedottamisen muodot on myös hyvä säilyttää rinnalla, jolloin todennäköisyys kasvaa, että vaaratiedotteet tulevat mahdollisimman monen tietoon. Olennaista on, että silloin, kun vaaratilanne muodostaa välittömän vaaran, vaaratiedote voidaan antaa kaikkien kanavien kautta mahdollisimman nopeasti ja yhdenmukaisin toimintaohjein. Tämä edellyttää selkeitä toimivaltavastuita ja sitä, että vaaratiedoteprosessin on oltava kaikissa tilanteissa samanlainen ja todella nopea. Hätäkeskuslaitos kannattaa hallituksen esityksen yleisiä tavoitteita.

Hätäkeskuslaitos haluaa kuitenkin nostaa esiin muutamia asioita harkittavaksi. Hallituksen esityksen mukaan kaikissa tilanteissa vaaratiedote olisi välitettävä kaikilla eri vaaratiedottamiskanavilla huolimatta siitä, mikä uhkan tai vaaran taso on (pl. televisio, jonka käyttäminen on harkinnanvaraista). Hätäkeskuslaitos katsoo, että lainsäädännössä tulisi

mahdollistaa joustava vaaratiedotuskanavien käyttö vaaratiedotteen antavan viranomaisen harkinnan mukaan. Solulähetykseen perustuvassa järjestelmässä voidaan antaa eri tasoisia vaaratiedotteita ja viranomaistiedotteita. Lievemmissä vaaratilanteissa, kuten esimerkiksi hätäliikenteen häiriötilanteissa, saattaisi väestön varoittamiseen riittää vain solulähetysjärjestelmän ja telepäätelaitesovelluksen käyttäminen. Muun muassa Hollannissa solulähetysjärjestelmän kautta saatetaan antaa viranomaistiedote silloin, kun hätänumero ruuhkautuu esim. myrskyn seurauksena ja kerrotaan hätänumeron olevan ruuhkautunut ja kehotetaan ihmisiä soittamaan hätänumeroon vain todellisissa henkeä tai terveyttä uhkaavissa kiireellisissä tilanteissa.

Hätäkeskuslaitos esittää harkittavaksi, että vaaratiedotelaissa käytettäisiin suomenkielistä termiä solulähetys ja ruotsinkielistä termiä cellbaserad utsändning. Hätäkeskuslaitos esittää harkittavaksi 5 ja 7 §:n muotoiluja seuraavasti:

5 § Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle tiedotusvastuussa olevan viranomaisen päätöksen mukaisesti solulähetysjärjestelmän, Hätäkeskuslaitoksen tarjoaman telepäätelaitesovelluksen, radion ja/tai television kautta.

7 § Vaaratiedottamisprosessin kulku

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen solulähetysjärjestelmään ja telepäätelaitesovellukseen sekä radiossa, televisiossa ja Yleisradion internetissä tarjoamissa palveluissa tapahtuvaa jakelua varten Yleisradio Oy:öön.

Nyt kyseessä oleva muutos on tehty nopealla aikataululla ja se mahdollistaa solulähetykseen perustuvan järjestelmän käyttöönoton nopeasti. Hätäkeskuslaitos haluaa kuitenkin nostaa esiin harkittavaksi jatkokehittämisessä myös seuraavat asiat:

Vaaratiedotteiden antamista myös englannin kielellä tulisi harkita. Suomessa asuu ja matkailee paljon ulkomaalaisia ihmisiä, jotka eivät suomea ja ruotsia ymmärrä, jolloin vaaratiedotteita annettaessa, he eivät tiedä, mitä tehdä.

Nykyisessä vaaratiedotelaissa on annettu Hätäkeskuslaitokselle velvoite avustaa pelastusviranomaista, poliisia, Rajavartiolaitosta ja Ahvenanmaan valtionvirastoa vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Pelastusviranomaisten ja poliisin johtokeskusjärjestelmä on vakiintunut, joka on parantanut niiden valmiuksia mm. valmiiden vaaratiedotepohjien käyttöön eri kielillä. Keinoälyn yleistyessä myös viranomaiskäytössä, käännösavun tarve todennäköisesti vähenee entisestään. Lisäksi vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta, jolloin nykyisen lain mukainen avustusvelvollisuus ja käännöksen sisällön

tarkastaminen hidastavat vaaratiedotteen antamista ja väestön varoittamisprosessia.

Hätäkeskuslaitos tuo esiin myös sen, että väestön varoittamisprosessi muuttuu, kun solulähetysjärjestelmä mahdollistaa eri tasoisia vaaratiedotteita. On kiinnitettävä erityistä huomiota selkeään ohjeistukseen vaaratiedotteen antaville viranomaisille ja väestölle.

Hätäkeskuslaitoksen ylijohtaja Taito Vainio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 01.09.2026 klo 14:50. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta